

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računajo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Zopet vipavska železnica.

(Konec.)

A ta historični dr. Tumov predlog ni prišel s tem še raz dnevni red, člankar se povrača k njemu ter piše:

„Laž je, da je deželni odbor dr. Tumove predloge odklonil 8. avgusta t. l., in najboljši odgovor „Gorici“, da bi bila po predlogu dr. Tume železnica stavljena v mračno prihodnost, je odgovor v „Gorici“ št. 102 sami, v kateri se priznava, da je ministerstvo sprejelo predloge, katere je dr. Tuma stavil 8. avgusta t. l., in katere je dr. Pajer odposlal 5. septembra t. l.“

Na to zvijaštvo odgovarjamo resno, da imamo iz najpristojnejšega vira pisemno izjavo, da je bilo 8. avgusta l. 1900. v deželnem odboru sklenjeno, da se štiri znane točke dr. Tumovega predloga o vipavski železnici (jedno je menda dr. Tuma v tej seji zamolčal) odklonijo ter naj se deželni odbor obrne na deželen zavod, ki bi ministerski želji ustregel.

Odločno moramo tudi zavrniti trditve, da bi bili mi sploh kaj pisali o ugodni ali neugodni rešitvi dr. Tumovih predlogov v 102. št. „Gorice“. Če vsteva „Sočin“ člankar med one predloge našo opazko o vrnitvi vplačanih zneskov za osnovne delnice nekaterim občinam, onda smo pooblaščen po gosp. grofu Alfredu Coroniniju izjaviti, da je minister Wittek njemu to obljubil kmalu potem, ko se je prvotni načrt vipavske železnice preložil skozi Št. Peter. To dobro ve g. dr. Tuma in drugi interesi prizadetih občin.

Izrecno smo tudi po g. grofu Coroniniju pooblaščen izjaviti, da ministerski spis z dne 17. julija 1900 št. 25773/2 nikakor ni odgovor na dopis deželnega odbora. G. minister je to izrecno pripoznal g. grofu Coroniniju v dan 2. avgusta 1900, ko se je zadnji pritoževal, da se vlada nič ne ozira na prošnje in pritožbe slovenskih poslancev in prizadetih občin v zadevi vipavske železnice. G. minister je takoj poslal po svojem tajniku po dotični odlok z dne 17. julija ter ga gospodu grofu pokazal s prej navedeno opazko.

Kar smo pisali o tem in sploh v zadevi vipavske železnice, je vse do pičice res. To dokažemo vsakemu po pismih, uradnih dopisih in odlokih in s pričami; proti temu ne pomaga nobeno zavijanje, nobeno pretenje.

Naša trditve, da se je bilo vprašanje vipavske železnice nepričakovano zamotalo, sloni povsem na istiniti podlagi, vzdržujemo jo pred vsem svetom, pa tako, kakoršno smo mi navedli, ne pa tako, kakoršno Tumov člankar zvičajno navaja. Le vprašanje o Tumovem nastopu v deželnem zboru v zadevi posojila za imenovano železnico pojasnimo prilično na drobno.

Še enkrat poudarjamo in smo izrecno pooblaščen po gospodu grofu Alfredu Coroniniju objaviti, da je on zahteval kmalu potem, ko se je prvotna črta vipavske železnice preložila čez Št. Peter, od železniškega ministra odškodnino za oškodovane občine, ki so prišle vsled tega v ozadje. Njegova ekselencija minister je priznal takoj opravičenost grofovih zahtev ter dodal, da namerava Biljencem ponuditi kot odškodnino celó vlečnico (Schleppbahn). To isto je ponovil v dan 2. avgusta in 19. septembra l. 1900.

Kar trobi torej v tem oziru „Soča“ koncem svojega članka, spominja nehoté na vojaka trobentača, kateri se je bahal pri svojih vernih, ko je bil doma na počitnicah, da je on najvažnejša oseba v polku, kajti — tako je trdil — ko stopi on pred polk in zatrobentá, teče vse za njim, celó sam polkovnik.

Kdor pozna „Sočinega“ člankarja o vipavski železnici, vé, da mož ne pripozna nikdar najmanjšega uspeha drugim. Tako dela tudi v tem članku; toda ne da odreka vsako zaslugo v tem vprašanju dr. Gregorčiču, prof. Berbuču, županu Bercetu, župniku Juvančiču itd., temuč smeši jih še pred svojimi čitatelji ter jim v znanem „finem tonu“ predbaciva, da so „drsal“ brezuspešno od ministerstva do ministerstva, oziroma da so bili njih koraki občeznano „drsanje“ brez pomena in brez uspeha. Svetujemo g. člankarju, naj pove svojemu intimnemu prijatelju dr. Tumi, da bi bila tudi tega dolžnost, da kot odbornik in poročevalec o vipavski železnici nekoliko „drsa“

Peter vidi, da je razsrdil Bazilija. — Ustavi se, in gleda molče proti oni trumi.

Začel se je oni klanec. Stanka, Darinka in vse druge Tatarke in otroci so zlezli z vozov ter šli peš za njimi. Vozovi so se pomikali počasi po klanecu, še malo in preidejo oni hrib. Odtam doli je bila ona soteska.

„Zdaj vidiš, Peter, nadaljuje Bazilij, „da sta si izbrala hajduka to mesto. Že vidim, da hočeta nekaj storiti doli v jarku. Vidi se, da jima je kraj poznan in da upata tam uspeti.“

„Dobro, brate Bazilij. Počakam še to. Ali povem ti: če preidejo jarek brez zadržka, tedaj — strašno ali ne strašno — kar sam planem na sovražnika — pa naj pade on ali jaz!“ „Ali nisi videl, brate Bazilij, kaki ste siroti? Za njiju je ena ura celo leto. Čakali ste ter se nadejali; ali zdaj — kdo ve — morda ste že izgubili vse upanje!“

Hribček je bil pri kraju. Tatar, ki je sedel na konju, zdirja naprej; in ko pride na vrh klanca, dene dva prsta v usta ter zabrizga. To je bilo slabo zna-

v tej in enakih zadevah splošne koristi od ministerstva do ministerstva. Toda tako „drsanje“ mu preseda; pač pa je „drsal“ pri dr. Laginji, po parketih namestniške palače, pri dr. Maraniju, dr. Verzeznassiju itd., ko je šlo za to, da bi si „pridrsal“ državnozborni mandat pete kurije.

Dr. Tuma in raiffeizenske posojilnice.

»Izogibljejo naj se pa naši gospodarji posojilnic in društev, ustanovljenih po kranjski klerikalni organizaciji, ki imajo zgolj politične svrhe ter v prvi vrsti merijo na to, da spravijo in obdržijo kmeta pod voljo duhovščine. Posebno male posojilnice z neomejenim jamstvom med kmeti, katere se zalagajo pri večji kranjski posojilnici, so popolnoma orodje le-té in kmečkemu posestniku prenevarne.«

(Dr. Henrik Tuma na shodu v Ozeljani, dne 30. dec. 1900.)

Ne bilo bi vredno baviti se s tem človekom, „meteorom“ naslovenskem političnem obzorju, ali ne smemo molčati na njegove ponovne napade na združno organizacijo, na raiffeizenske posojilnice, ako nečemo slišati v prihodnosti očitaj, da smo pustili prosto roko političnim „streberjem“. Možicelj si upa res marsikaj, ter računa na nevednost in današnjo nerazsodnost našega slovenskega življa, samo da bi došel do mučeniškega venca. Ali do tega je, žalibog, še daleč, in prav za prav dolžnost razsodnih faktorjev, da „streberstvo“ nekoliko omeje. V Postojni nekdanji Proudhonor proselit, prelevil se je na Goriškem v favorja združniške organizacije, da je istej v novejšem času obrnil hrbet ter se strastno oklenil mančesterskega „Laisser faire“! Mogoče je celo, da nas ta „narodni sociolog in ekonom“ preseneti celo kedaj z novo, dosedaj še neznano, od njega izumljeno socijalno formo!

To kar priporočujejo nemški cesar Viljelm I. in Viljelm II., avstrijski cesar Fran Josip I. ter papež Lev XIII. kakor tudi ministerstva v Nemčiji, Franciji, Avstriji, Srbiji, Italiji in drugod, to napada dr.

menje. Bazilij pobledi. Kaj je neki to pomenilo? Ali je bil opazil hajduka, ali je klical koga?

„Ali vidiš zdaj, kaj smo napravili?“ reče Peter Baziliju... „Za Boga, ne odlašaj več — napadaj — naj bo, kar more. Tatar je daleč. Stanka in Darinka sta na tleh.“

„Kmalu ti povem, Peter, kaj narediva. Počakaj samo, da vidim koga išče in kaj nameruje oni Tatar. Če sta hajduka — to ni nič; ali če je tam spredej ali zadej še kaka druga karavana (truma), tedaj...“ In na to spleza na visoko drevo.

Petrovo srce jame silneje biti.

Jedva je strpel in pričakal, da je zlezal oni z drevesa. Ali Bazilij je bil zamišljen in tužen.

„Kaj je, brate Bazilij?“

„Slabo kaže; tam je še druga karavana.“

„Zdaj ali nikdar!“ zakriči Peter in potegne samokres.

„Ne streljaj še, Peter, počakaj še, Peter!“ reče brzo Bazilij.

„Ni več časa za to!“

Tuma, kakor „kmečkemu posestniku prenevarno“!

V istini mora biti ta človek nerazsoden, ako se upa s takimi besedami na dan. Ali on je vodja liberalne stranke, one stranke, „ki je družbo atomizirala, da so v tej atomizirani družbi splavali na vrh pojedinci, ki sedaj tlačijo druge pod vodo. A ljudstvo je v bistvu še antiliberalno in krščansko. Ko je slišalo glasove o asociaciji, jih je takoj umelo. Začelo se je močno združno gibanje. Prav zato pa, ker je liberalizem v principu individualističen, je pričel povsod in tudi na Slovenskem boj proti združnem gibanju“. Tako pravi v nekem svojem govoru Dr. J. Ev. Krek, katerega se upam vendarle smatrati večjega sociologa nego je Dr. Tuma. A tudi stud. phil. Lončar menil je na shodu slov. visokošolcev v Ljubljani l. 1898: „Ako se nočemo narodu odtujiti, moramo opustiti individualistični liberalizem in egoizem. Liberalizem je narodu smrt, krščanstvo pa življenje“.

In ker je dr. Tuma baš voditelj stranke, ki mora biti načeloma proti združništvu, zato napada kjer le more to prekoristno socijalno upravo. Molčali bi, če bi le stranka napadala, ali ne molčimo dr. Tumi, ki pravi, da je „za sedaj“ proti taki organizaciji, ne molčimo njemu, ker sam deluje na združniškem polju, navzlic strankinim vodilnim idejam, in sicer po včasih nevarnem Schultze-Delitschevem načelu*, ne molčimo deželnozbornemu referentu „o kmetijski šoli“, ki si hoče prisvajati referat o kmetijstvu in združništvu, da bi zamogel potem „v kali zamoriti zadrage, v katerih bi se pokazala po-

*) Dr. Löffl pravi: »Die Schultzeschen Kassen machen mitunter Bankrott, die Raiffeisenschen niemals. Adolf Wuttig pa je rekel na kongresu v Kasselu l. 1888: »Dank ihrer vortrefflichen Organisation hat in den nunmehr 45 Jahren ihres Bestehens noch nie ein raiffeisenscher Darlehens-kassen-Verein Bankrott gemacht, ja noch nie hat ein Mitglied derselben durch die gefürchtete unbeschränkte Haftpflicht auch nur einen Pfennig eingebüsst.« In res je v zadnjih letih kridalo 10 imenitnih Schultze-Delitschevih posojilnic, mej tem ko ni še nikjer nobena raiffeizenska.

Torej vidimo, koliko veljajo Tumove besede, da so raiffeizence kmetom nevarne. Možu ni vse v redu v »veršamentu« bi rekel Ljubljancem.

Samokres počí, krogla zažvižga in udari na karavano, odmev se razlegne okrog po gozdu.

VII.

Hajduka sta bila iznenadena, ko sta videla, da je tam še druga karavana. Bila je uprav onde, kjer sta menila udariti na roparje. Mislila sta: nadeja za rešitev je izgubljena: Tatarov bo več, gora Čala Kavak je pri kraju, zdaj nastane široka ravan. Ali kaj pa to? Strel je zagrmel po gozdu. Streseta se ter poskočita. Čula sta ženske glasove. Tatarke so silno vresčale, črn Tatarin mahoma obrne konja, ustrelí v zrak v znamenje za pomoč ter se spusti nazaj po klanecu navzdol.

Bazilij in Peter sta se že borila v sredi karavane z noži v roci. Eden Tatar je bil mrtev pri nogah, a drug je hrabro odbijal Bazilijev nož, ki ga je ta silno sukala semtertja.

„Peter! spravi Stanko in Darinko v gozd!“ zavrešči Bazilij.

V tem se spusti Peter naravnost proti vozu, kjer so siloma spravljali Stanko in Darinko na voz. (Dalje prih.)

LISTEK.

Rešitev iz ujetništva.

(Posnetek.)

Bolgarski: I. R. Blaskov.

(Dalje.)

„Potrpi, Peter!“ reče mu Bazilij, ter ga tolaži. „Zdaj ste oni že v naših rokah. Rešimo ju — naj bo že kakorkoli. Počakaj, videla bova, kaj mislita storiti hajduka.“

„Oh brate Bazilij! Kaj, treh — starih Tatarov naj bi se plašila in tega šepavega Tatarčka, pa bi še odkladala?“

O ne, brate! Pusti me, jaz sam jih napadem, ne morem več strpeti — srce mi trepeče... O, lej, voz se je ustavil. Kdo je? Ali Stanka? Ali je ona? Je, je!... Draga, črno oblečena. Sirota ne sme pogledati gori... Glej jaz sem... Oh, pusti me, brate Bazilij!“ reče Peter se zadušenim glasom ter pograbi samokres.

„Stoj!“ reče Bazilij srdito, ter ga prime za roko. „Stoj Peter; vedi, če imaš ti eno dušo, imam jaz dve: ženo in sestro!“ ...

litika in konkurenca slovenskim trgovcem“.

To so seveda zadruga ustanovljene od njegovih političnih nasprotnikov, z druge, katerih ni on sam ustanovil in ki mu torej ne vpletejo lovov v venec njegove ekonomične slave na Goriškem.

„Novi List“ na Sušaku je pisal januarja meseca tega leta; „Klerikalna stranka je pravedna i ona priznaje, da su te zadruga po kojeg slovenskog trgovca, pristašu liberalne stranke, oštetile. A koje je u tom zlo? Ta radi izminaka ne smije se žrtvovati celina! Pred obćim dobrom pojedini interesi morajo izčeznuti“.

Dr. Tuma pravi, da je ekonom, kot tak mora priznati, da naš kmetski stan propada, da se je n. pr. vknjžilo le na Kranjskem v l. 1898 3 milijone gld. dolgov na novo le na kmetska posestva, mora priznati, da je edina rešitev za propadajoči kmetski stan zadržna organizacija, reči bi mogel z bivšim ministrom grofom Thun-om, da je podpiranje gospodarske organizacije državna potreba, in soglašati bi moral z besedami pruskega finančnega ministra dr. Miquela, katere je govoril o priliki posvetovanja o državnih pomočih za organizacijo zadrugi:

„Malo let je še le, kar se je pojavilo kmetijsko združništvo v Nemčiji, toda dosedanja razvoj obeta najboljši uspeh. Namera pruske vlade je, da dospemo do popolne organizacije, tako da bode vsaka občina v državi imela svojo združno posojilnico, na katero se bode naslanjati imela zadruga za nakupovanje, za prodajanje blaga, tako da bode vsa država preprežena z zadrugami, v katerih bodo združeni mali in srednji kmetovalci. Ako dosežemo to organizacijo, potem smo dosegli zanesljivo podlago za rešitev in ohranjenje našega kmetskega stanu, tega v socialnem oziru toliko pomenljivega stanu. Vsikdar sem trdil, da morajo zadržne posojilnice pripomoči k blagostanju delujočih stanov, in sedanje skušnje vresničujejo mojo trditev“; in soglašati bi mogel tudi z dr. Srečko Karamanom, ki je l. 1895 pisal: „... pobrinuo sam se da razgledam sve ustanove, koje se bave pučkom vjeresijom, navlastito onom, koja odgovara potrebama našega poljedelskog stališća, te uvidivši da najbolje pristaje za naše mjestne prilike i našu težačku obitelj svudje v velikom broju razprostranjenu i koja u sebi nosi bitne oznake zadruga, cienio sam najshodnijim preporučiti ustanovljenje Seoskih blagajnica po sustanu Raiffeisena... Ove Blagajnice cvatu i uspevaju svogdje, šireći blagodat vjeresije i blagostanja v seljačkom stališu, tješeci ga obilnijim i manje gorkim kruhom, i podižući njegovo dostojanstvo... U malomu obsegu sela ili župe, kod seljaka, medju kojima se podižu Zajmovne blagajnice, obično nema znatnih, ogromnih posjeda, pak sve da ih ima, opet onim, koji su bolje oskrbljeni imetkom, veća je dužnost, da sudjeluju u svetomu djelu, od koga se ovi mogu nadati koristi u pogledu gospodarskem, ćudorednom i pod nekim vidom takodjer vjerskom i humanitarnom“. In dr. Karaman deluje intenzivno v tem zmislu in ž njim Laginja, Banjavčić, Kutuzović, Ružić, Tuškan, Krepelka in drugi za svoj narod bolj uneti možje nego je dr. Tuma, kateremu lahko kličemo z Bernardom Fontenellom: „Le régime des mots et des termes est passé; on veut des choses!“

Ali ne! Dr. Tuma ve dobro kako so se razširile blagodejno raiffeizenske posojilnice povsod po svetu, in vendar hoče reči, da so pri nas „predpogoj drugi, torej da mi teh posojilnic ne potrebujemo“, samo radi tega, ker je pri njih tudi duhovnik vmešan, samo radi tega, ker ne more on diktirati v njih tako, kakor diktira v svojih zavodih!

Ali še drugi važen moment je v teh „posojilnicah mej kmeti“, katerih se on boji kakor hudič križa. Ustanovljenje

raiffeizenskih posojilnic po vseh občinah izziva narodno samoupravo, ali ljudstvo ne sme imeti lastne volje, temveč slediti mora diktatu par voditeljev stranke, par herostratov! To so ipsissima verba dr. Tume!

Odtod vsi napadi tega homunculusa. Ali zapomni najsi on in njegova stranka, da morajo vedno računati z obstoječo stranko, ki ima zapisano na svoji zastavi **socijalno preosnovno našega kmetskega stanu**; in da tudi če v bližnji prihodnosti stranka numerično podleže, pride vendar dan, ko stopi ojačena na dan vsled svojega praktičnega upliva in delovanja v vrstah revnega naroda, kakor se je zgodilo na Kranjskem. In Vi, g. dr. Tuma, zapomnite si dobro: **Pride sobota!** —r—

Madžarska blamaža.

Po vseh pokrajinah svoje soseščine iztegajo Madžari pohlepne prste, da bi razširili na račun tujih, svobodnih narodov svoj „globus“. Znano je, s kakšno perfidnostjo so se polastili hrvatske Reke, kjer gospodarijo danes kakor v kakem svojem komitatu, četudi do tega gospodstva nimajo nikake zakonite pravice. Znano je dalje, kakó prepregajo polagoma in s pomočjo hrvatske vlade svoje mreže čez svobodno Hrvatsko, ki se danes vendar še kolikor toliko uspešno brani madžarske hegemonije. Že davno pa so se bili ozrli Madžari tudi na bogato Bosno, ki je po zgodovinskem in narodnostnem pravu del hrvatskega kraljestva.

Ker je narod v Bosni in Hercegovini hrvatski, niso mogli in ne morejo dobiti Madžari v narodu samem nikake zaslombe za svoje pohlepne težnje. Zató skušajo da bi po stranpotih prišli do svojega cilja in v spletčarenju in zahrbtnem rovaranju so Madžari mojstri.

Poslužili so se neke nezadovoljnosti, ki je zavladala pred letom dni med bosenskimi mohamedani. Ta nezadovoljnost je izvirala odtod, ker vlada ni hotela vstreči nekaterim mohamedanskim zahtevam. Toda stvar bi se bila kmalu polegla in vlada bi bila odjenjala, ko bi mohamedanski voditelji, naščuvani in podpihovani od madžarskih zahrbtnikov ne stavili previsokih zahtev.

Takó n. pr. bi vlada nikoli ne mogla in ne smela privoliti v tó, da se odreče vsaki kontroli nad upravo takoiimenovanih nakupov, t. j. premoženja, službečega mohamedanskim cerkvenim in šolskim namenom; to premoženje je redilo prej epo število brezvestnih oskrbnikov, a odkar je prišlo pod kontrolo avstrijske vlade, služi res svojim praviim namenom.

S temi in takimi svojimi zahtevami pa se mohamedani niso obrnili naravnost na vlado, kar bi bilo edino pravilno in uspešno. Njihovi voditelji so pustili vlado ob strani, kakor da bi zanje ne eksistiral. Deputacija uglednih mož se je napravila naravnost v Budimpešto, da bi predložila cesarju svoje zahteve. Cesar ni vsprejel deputacije, a člani so ostali v Pešti, kjer so kolovratili okoli njih madžarski politiki in žurnalisti. Hoteli so vzbuditi v njih sovraštvo do hrvatsva, da bi jih takó pripravili za svoje namene. Ščevali so jih proti katoličanom, ter jim slikali grozovito nevarnost, ki preti mohamedanski veri od hrvatske in katoliške propagande. Mohamedanski voditelji so se dali za nekaj časa preslepiti, toda naposled jim je vsiljivo prijateljstvo teh ljudij vendarle odprlo oči in sprevideli so, da so se dali rabiti le kot orožje za umazane smotre. Ostavili so nenavadno svoje prijatelje v Pešti ter se vrnili v Sarajevo, kjer so se obrnili s svojimi zahtevami naravnost na ministra Kallaya. Načelnik deputacije, ki se je oglasila pri Kallayu, je bil vodja vsega gibanja in tudi načelnik tiste deputacije, ki je hotela naravnost izsiliti avdijenco pri cesarju. Minister je ravnal zelo spretno in obzirno. Očitil ni deputaciji ničesar, pač pa je obljubil da se bodo nekatere mohamedanske zahteve brezpogojno izpolnile, o drugih pa da je treba še daljših dogo-

vorov, ki se bodo vršili po mohamedanskem svetem mesecu ramazanu, t. j. sredi februarja. Mohamedani so brez kakega zunanega pritiska, iz lastne previdnosti reducirali prejšnje pretirane zahteve na realni nivó, takó da jih ne bo težko izpolniti.

Madžarsko rovarjenje to pot ni imelo vspeha, pač pa so si Madžari zelo škodovali, kajti mohamedani so uvideli, kolike koristi je zanje madžarsko prijateljstvo. Ta povoljni zaključek dolge in neprijetne afere pa je znatno koristil hrvatski stvari, zakaj mohamedani so ob enem spoznali vso lažnjivost madžarskih bajk o „katoliški in hrvatski propagandi“, ki je bajé naperjena proti njihovi veri. Madžari naj pusté pri miru hrvatsko Bosno; vsakemu novemu poskusu, da bi pridobili po stranpotih tal na tej zemlji bo sledila neizogibno nova blamaža.

Dopisi.

V Vrtojbi dne 9. januarja 1901. Na zahtevanje tukajšnega starešinstva in sploh ljudstva davčnih občin gornja in doljna Vrtojba je moral župan sklicati izvanredno starešinstveno sejo, da izrazi svoje mnenje zoper dopis iz Vrtojbe, objavljen v listu „Soča“ dne 1. t. m.

Župan je sklical sejo za dne 9. t. m. ter se je prečital zbranim starešinom dopis v „Soči“ omenjenega dne.

Po zaslišanju in prečitanju so starešini enoglasno sklenili, da naj se v zapisnik zapiše: da starešinstvo skupaj z ljudstvom gornje in doljne Vrtojbe obsoja tako grdo obrekovanje in gnusno pisarjenje zoper preč. g. vikarja, ter izrekajo preč. g. vikarju Eduardu Štrekelj največje spoštovanje, popolno udanost, ljubezen in zaupanje, ob enem pa je starešinstvo zjedinjeno z ljudstvom naročilo županu, da v listu „Gorica“ objavi, da mora uredništvo „Soče“ oni dopis preklicati, ker drugače mora župan vložiti tožbo zaradi obrekovanja.

Iz goriške okolice. (Po volilnem boju.) Končan je boj, kakoršnega še ni doživela naša dežela. Le naravno je, ako si po končanem ljutem boju ogledamo rane, katere smo dobili v večmesečnem bojevanju.

Učiteljsvo slovensko se je tudi udeleževalo volitev in torej tudi boja, brez katerega ni zmage.

Doslej kolikor toliko edino slovensko učiteljsvo je stalo ob volitvi razcepjeno, kakor je sploh razcepljen narod naš, v kolikor se je dal razcepiti.

Med zbeganim narodom je zbegano tudi narodno učiteljsvo, kar je skoro naravno, ker drugače bi se skoro ne smelo imenovati narodno. Čudno in vendar resnično.

Nova stranka v deželi, katere glasilo je napadalo naš stan v komaj minolem času na tak način, da je bilo zbudilo splošen odpor, ta stranka je večkrat trdila, da je skoro vse učiteljsvo v njenem taboru.

Resnica je sicer, da je veliko učiteljev prestopilo v tabor nove stranke — menda v zahvalo za prejšnje napade. Ako bi se smelo sklepati po tem dejstvu, morala bi stranka, katera bi hotela pridobiti večino učiteljev, napadati jih brezobzirno. Zadoščevalo bi pozneje le nekaj praznih fraz in prijaznih poklonov, pa bi šla večina slepo za njo.

Večina je torej bila v boju proti „Slogini“ stranki, a vendar ni priznala glasilo nasprotne stranke našemu stanu, vsaj v posameznih slučajih ne.

Napadanje je v krvi in zato ne sme biti brez njega.

Pa tudi v splošnem ni napravilo glasilo nove stranke posebno lépega poklona svojeji večini, ko je trdilo, da eden „klerikalen“ učitelj je več storil ob volitvah kakor trije „naprednjaki“.

Pravi junak minolega volilnega boja pa je bil oni tovariš, katerega je lastni sorodnik poučil, kako se sme nastopati na shodih v Brdih. Kdo bi si bil mislil, da bo naš Karleto postal še junak na-

šega časa! Vreden bi bil, da mu postavi „napredna“ stranka primeren spomenik na onem travniku, kjer ga je učil sorodnik telovadbe. Njegovo ime je zaslovelo tudi izven Goriškega, kajti glasilo jugo-slovenskega-avstrijskega društva ga je večkrat slavilo kot mučenika. Tovariš si je pridobil mučeniški venec na kaj lahek način. In to je tudi nekaj. Brez mučenicov ni zmagovalcev.

Drugo glasilo v deželi pa je kaj rado stikalo po učitelju, kateri je deloval za novo stranko. Očitalo se je celó, da je dajal kateri za pijačo v kaj obilni meri. Tega pa ni lahko verjeti*).

Summa summarum: ali je učitelj storil tako ali drugače, prav ni bilo — ali na tej, ali na uni strani ne.

Na eni strani se je zabavljalo „naprednim“, na drugi pa „klerikalnim“ učiteljem; od obeh strani pa se je gledalo po strani one tovariše, ki so gledali le od daleč ves političen ples.

Godilo se je našemu stanu tako, kakor v pravljici o mlinarju in njegovem sinu. Ljudem ni bilo prav, ko je sin jezdil osla, a oče peš hodil; godrnjali so, ko je oče jezdil ter sin brusil pete; tepena bi bila kmalu, ko sta oba jahala; osmešena pa sta bila, ko sta hodila oba poleg osla. Res je, vsem ljudem ne moreš ustreči.

Iz volilnega boja, kakoršnega se ni želeti v drugič, crpati bi imel naš stan obilo naukov. A kdo bi bil tako predrzen, da bi hotel svetovati v času, ko dobrih svetov nikdo rad ne posluša?! Vsaka glava svojo pamet. Nasledek takemu delovanju pa bode, da naš stan ničesar ne pridobi in se ne bode uvaževal, kakor bi se lahko.

Učitelj.

Iz Dornberga. (Dr. Tuma v lo v.) Izviren dopis. — Kaj lepo je bilo videti na dan volitve v V. skupini v Gorici, kako je dr. Tuma v svoji lastni osebi zbiral okoli sebe neke tumaste gorjane in druge take — „naprednjake“. Tisti dan sem bil tudi jaz v Gorici po svojih opravkih. Opravilo me zaneslo tudi na Korenj, ko je bilo ravno okoli ene ure popoldne. Na nič hudega misleč se ozrem in kaj zagledam? Ondi pred Rajhom je bil imeniten prizor: Gospod dr. Tuma, obdan od raznih gorjanov je stal kakor prerok med ljudmi in jim razlagal — tako vsaj sem si mislil — nov „liberalni“ evangelij, ako ne celo še kaj drugega. Radoveden ujeti kako „poučljivo“ iz tega evangelija, se približam in poslušam. No, kaj posebnega ni baš bilo. Obetal jim je, kakor je že v njegovi navadi, da jim bo pomagal „puter“ drago prodajat in druge take reči.

Ko pa se je začelo zbirati več ljudi tam okolo, ki so menda menili, da je kak „komedijant“ na voglu, ki kaže ljudem „lepe reči“, kakor se v mestu včasih zgodi, je dr. Tuma svojim poslušalcem nekaj zašepetal, na kar so se vsi skupaj vzdignili ter šli naprej z g. Henrikom v sredi. Jaz pa za njimi. „On“ je imel „doplih“ frak, črne rokavice, lakirane čevljičke, visok zavratnik in z eno besedo vse, kar je bilo potrebno za tako slavnostne hipe, kakor je bil oni dne 3. t. m. v Gorici. In tako so marširali apostelj in jogri skozi gospodsko ulico, čez Travnik in skozi Raštel, kjer so „Ga“ mestni gospodje pomenljivo pogledovali in gledali, kam pelje toliko tovarišev v zelenih klobukih. Ko dosežejo stolni trg, udarijo naravnost v neko skrivno „betolo“, h Petru. Ko ustopijo, je bilo slišati veliko vpitje: „živio naš poslanec dr. Tuma!“

Pripomniti pa moram, da takrat še ni bil izvoljen za poslanca — mogoče pa, da imajo „Tumovci“ svojega posebnega poslanca...

* Naš list ni stikal za nobenim, pač pa je dobival od svojih popolnoma zanesljivih somišljenikov poročila, ki so dokazala, da so „narodno-napredni“ učitelji res mnogo plačevali za pijačo in med njimi bili so celo taki, ki se nahajajo vedno v denarni zadregi in se je moral torej vsakdo čuditi, od kod najedenkrat taka obilica denara! Saj menda vendar ne od —boljšanja učiteljskih plač?! Opomba uredn.

No, notri v „betoli“ je Tuma kmalu začel govoriti. Razumel nisem vsega, ker sem poslušal zunaj. Ujel pa sem pomenljivo govora ta-le pomenljivi smisel: „Dragi! Mi vsi skupaj smo ovce, črne in bele. Dozdaj so bile te črne ovce zmeraj spredaj in mi, ki smo bele ovce, smo bili zadej. Od zdaj za naprej pa mora biti drugače: te črne ovce moramo potisniti nazaj, — saj jih je manj kot belih — in mi bele ovce bomo spred. Čemu naj bi nam belim ovcom kazale pot te črne, naj bo enkrat narobe!“. Na to zagrmil iz vseh „ovčjih“ grl: „Živio naš poslanec Tuma!“ Tako so bili vsi skrivnostno sladko ginjeni, da se niti zavedli niso, da Tuma še ni poslanec in se tega morebiti še zdaj ne zavedajo.

Pa recimo, da bi bil dr. H. Tuma poslanec, — kaj mislite, da bi šel v gostilno k P.? — Jaz smem biti tega mnenja, da ne, potem bi mu bilo vendarle premalo „nobel“. Zato — naprednjaki, mislite, kaj delate!

Dornberžan.

Saksid 5. jan. Kdor bi se hotel prepričati, koliko spoštovanja, koliko ljubezni uživa v našem narodu prečastiti gospod dr. Anton Gregorčič, oni naj bi bil prišel k nam na večer 3. t. m. potem, ko se je izvedel izid volitve v peto kurijo, ko se je izvedelo, da je zmagal naš ljubljenski poslanec dr. Gregorčič. Ko je bila zvečer 8. ura, so že na Vrhu streljali, o polnoči pa, ko smo šli domu, pa tudi v Dornbergu.

V petek ob 1/2 uri je že vihrala zastava na Saksidu v zraku; ki so jo zagledali oni iz Vrhov in iz Pedrojevega in Rihemberka, so tu začeli spet streljati na dveh, treh krajih. To je bilo tako veselje, da ni moč popisati! Ta velevažna izvolitev nam je bila najlepše novoletno darilo in prvo veliko veselje v novem stoletju.

Da bi temu veselju dali še živejšega izraza, zložil je v svojem navdušenju volilni mož Franc Saksida pesem, katero smo potem prepevali in jo bomo še peli pri vsaki priliki.

Politični pregled.

Notranje-politični položaj.

Državnozbornske volitve so skoro dokončane in v kratkem prinese dunajski uradni list cesarski patent, s katerim se skliče državni zbor. Listi poročajo, da je dan sklicanja državnega zbora določen na 30. jan. t. l. Ministerski predsednik dr. Koerber se je, sodeč po dosedanjem izidu državnozbornskih volitev, jako varal, ko je mislil, da privedo nove volitve v državni zbor zmernejših elementov nego so bili prejšnji. Zato pa je krožila po raznih listih govornica, da Koerberjevo ministerstvo odstopi, še predno se snide državni zbor. Oficijozni listi so sicer to govorico koj demantirali, če tudi ni popolnoma izključena.

Volitve v V. kuriji.

Dne 7. t. m. so se vršile zadnje volitve za V. kurijo in sicer je zmagal na Dunaju v II. volilnem okraju v ožji volitvi krščansko-socijalni kandidat Prorhaska proti voditelju socialistov Adlerju.

V Kremisu pa je zmagal nemški radikal Doetz proti krščansko-socijalnemu kandidatu Gessmanu.

V Brnu je zmagal pri ožji volitvi socijalni demokrat Hybeš proti krščanskemu socijalistu Schauerju.

V Inomostu je zmagal v V. kuriji in sicer za zapadno Tirolsko nemški konservativni Feerg proti krščanskemu socijalistu Wechnerju. V volilnem okraju za južno nemško Tirolsko je zmagal krščanski socijalec Schraffel proti baronu Dipauliju, prvi je dobil 237 glasov, drugi 221.

V Tridentu pa je bil izvoljen italijanski konservativni duhovnik Delugan.

Volitve v kmečkih občinah.

Dne 8. t. m. so se vršile volitve v kmečkih občinah na Niže Avstrijskem, na Moravskem, na Češkem in na Štajerskem.

Na Niže Avstrijskem je bilo izvoljenih 7 kandidatov nemške ljudsko katoliške stranke.

Na Moravskem je bilo voljenih 7 Mladočehov. V Ogorsk. Brodu je bil izvoljen konservativni Čeh Hruban, v Znojmu je bil izvoljen skupni nemški kandidat Luksch. V Novem Tičinu in Olomucu sta bila izvoljena prejšnja dva nemška nacionalca.

Na Češkem je bilo izvoljenih 11 Mladočehov, 7 nemških naprednjakov, 6 čeških agrarcev, 6 nemških radikalcev.

Mladočehi so zgubili 5 mandatov na češke agrarce, nemški naprednjaki pa 3 na nemške radikalce. 1 mandat so pridobili krščanski socijalci.

Med zgubljenimi mandati mladočehskimi je tudi oni v okraju Jičín, katerega je dosedaj zastopal dr. Kramář, ki pa ni pri sedanjih volitvi ondi kandidiral. Med odličnimi izbranimi poslanci so tudi Čehi Gregr in Pacák, nemška rogovileža Schönereer in Iro sta tudi pri izvoljenih.

Na Štajerskem so bili izvoljeni 3 Slovenci, 3 nemški konservativci in en nemški nacionalci in eden od nemškega „Bauernbunda“. Na Štajerskem je ostalo isto razmerje kakor poprej, z razločkom, da so zgubili nemški konservativci jeden mandat na „Bauernbundovce“. Od slovenskih kandidatov so izvoljeni dr. Ploj, Robič in pl. Berks.

V Trentinu so bili izvoljeni laški konservativci Don Bozzanella, Conci in laški konservativci Maffei.

Na Dol. Avstrijskem: v Dun. Novem Mestu je bil izvoljen nemški nacionalci Hofer, v St. Pöltnu krščanski socijalec Wohlmayer, v Korneuburgu kršč. soc. Kuschel, v Mistelbachu kršč. soc. Schreiber, v Amstetnu kršč. soc. Oberndorfer, v Brucku na Litvi je prišlo do ožje volitve med dvema kršč. soc. Huberjem in Kernom.

Na gor. Avstrijskem: V Zwettlu je prišlo do ožje volitve med kršč. soc. Eichhornom in nemškim nacionalcem Tittingerjem. V Kremisu je bil izvoljen kršč. soc. Daschl.

Na nemškem Tirolskem: V Inomostu je bil izvoljen nemški konservativci dr. Kathrein, v Bolzanu je bil izvoljen konservativci baron Dipauli, v Schwazu je izvoljen nemški konserv. Tollinger, v Imstu nemški konserv. Hauers, v Brunecku kršč. soc. Schöpfer.

V Predalmskem: V Bregenzu je bil zopet izvoljen bivši „divjak“ Fink in v Feldkirchu Thurner, iste stranke.

Na Solnograškem: V Solnogradu je bil izvoljen župnik Unterladstätter, v St. Jnhannu pa nemški konservativci dr. Fuchs.

V Šleziji: V Opavi, volilni okraj Tešinj, je bil izvoljen Poljak Mihejda, v opavskem okraju pa nemški nacionalci Herzmannsky. V Freudenthalu je bil izvoljen nemški nacionalci Kaiser proti Schönereerijancu Türk-u.

V Furlaniji je bil izvoljen laški liberalci Antonelli proti župniku Zanetti-ju. Prvi je dobil 65 glasov, drugi 47.

V Istri je bil izvoljen za zapadno lstro dr. Rizzi proti prof. Mandiču, za istočno lstro pa profesor Spinčić.

Za mestne skupine: V Trstu v I. volilnem okraju bil je izvoljen italijanski liberalci tovarnar Acquaroli.

V mestnih skupinah na Češkem so bili izvoljeni štirje nemško-liberalni kandidati; v dveh volilnih skupinah je prišlo do ožje volitve med nemškimi radikali in nemškimi nacionalci. V Libericah je bil izvoljen nemški nacionalci Prade, v Hebu in v Falkenau-u sta bila izvoljena nemška radikalca Bärenreuther in Hofer, enako so bili tudi izvoljeni nemški radikalci in sicer v Karlovih Varih Pacher, v Trutnovu znani Wolf, v Ustju nad Labo Eisenkolb, a v Gabloncu Berger. Izvoljenih je bilo tudi 18 Mladočehov.

Na Moravskem so bili izvoljeni nemški liberalci Menger, Hübner, Goetz, Klein, baron d'Elvert in Lecher, nemški nacionalci Chiari, in nemški radikalci Albrecht. Izmed Mladočehov so bili izvoljeni Skala, dr. Stransky, Kulp in še dva druga.

V drugih pokrajinah in sicer na Koroskem v Celovcu, Beljaku, Št. Vidu in Špitalu so bili izvoljeni nemški nacionalci; v Černovicah je kupčijska zbornica izvolila nemško liberalnega Rosenzweiga.

V Galiciji in sicer v Brodu, Krakovem in Lvovu so kupčijske zbornice izvolile po jednega konservativnega Poljaka.

V Dalmaciji je bil v skupini največjih davkoplačevalcev izvoljen hrvatski kandidat Zuffron. Tako bode Dalmacija zdaj zastopana v državnem zboru po samih Slovanih.

Dosedanji izid državnozbornskih volitev.

Do sobote je bilo izvoljenih 235 poslancev, in sicer: 30 Mladočehov, 39 Poljakov, 24 članov katol. ljudske stranke, 20 članov nem. ljud. stranke, 14 kršč. socijalcev, 14 Schönereerijancev, 9 Hrvatov, 9 opozic. Poljakov, 9 soc. demokratov, 9 nem. liberalcev, 9 Italijanov, 6 čeških agrarcev, 5 Staro-5 Mladorusinov, 5 čeških socijalcev, 15 Slovencev, ter po dva „bauernbundlerja“, lib. velepo-

sestnika, češka katolika, Srba in divjaka in 3 Rumuni.

Nova trozveza.

Ruski listi vedo poročati o novi trozvezi, ki se snuje na Balkanu. V trozvezo stopijo Srbija, Bolgarija in Črnagora. Potovanje Črnogorskega princa Danila v Belgrad je baje prvi korak za ureditve te zveze. Prvi vidni znak najnovejše tripelaliance bo železnica od ruske meje preko Rumunije, Bolgarije, Srbije in Makedonije v Dulcigno ob jadranskem morju. Ruski krogi so izredno vneti za to železniško zvezo, ker bi lahko teknovala z avstro-ogersko železnico iz Serajeva v Solun. Poleg Rusov so prijazni tej ideji umevno tudi Italijani, ki bi imeli od nje posredno korist, ter baje tudi Francozi.

Ruski car zopet bolan.

Listi poročajo, da je ruski car vnovič obolel na pljučih. Ta bolezen je baje posledica njegove zadnje bolezni. Na ruskem dvoru so v velikih skrbeh za carja.

Vojna v južni Afriki.

Angležem prijazen dopisnik nekega nemškega avstrijskega lista piše, da je brez vsacega pomena udiranje Burov v Kaplandijo in sploh njihovo nastopanje proti Angležem v guerila-boju. Takih dogodkov da ima zgodovina bojev večjih držav zabeležiti mnogo, ki pa so vsi končali s porazom upornikov. Enaka usoda da čaka tudi Burov itd. — Soditi po dogodkih v južni Afriki pa Angleži ne morejo biti enacega mnenja, kajti nastop generala Deweta v Kaplandiji se je pojavil na tak način, da je provzročil opravičeno bojazen na vojnem ministerstvu v Londonu.

5000 Burov maršira zdaj naravnost v središče Kapa, mej potom pa so položili mnogo v angleški službi stoječih kapskih prostovoljcev. Pri Calviniji se je združilo veliko število kapskih ustašev z Buri. Na raznih krajih kakor v Richmondu, Dooruriverju itd. tabori po več sto Burov, ki hočejo operirati ob obali in na raznih važnih postojankah.

Lord Kitchener je v veliki zadregi, kajti v prvič jelo je primanjkovati njegovim vojakom živil radi obleganja Kapa po Burih, drugi so vse puške angleških vojakov zarjavale od dežja, a novega orožja radi pretrganih prometnih zvez ne more dobiti, tretjič pa ne more dobiti tako hitro novih vojakov kakor bi jih rad.

Domače in razne novice.

Imenovanje. Minister za uk in bogočastje je imenoval učitelja in voditelja meščanske šole v Gorici gosp. Avgusta Zurmana začasnim nadzornikom za ital. ljudske šole v goriškem mestu in v okolici.

Odprt grob. Umril je na Dunaju g. Frančišek Šuklje, avskultant in Rudolfov, sin g. dvor. svet. Šukljeja. Pokojnik je bil došel za praznike k svojim starišem ter je imel po praznikih položiti drugi juridični rigoroz. Takoj po svojem prihodu na Dunaj pa je obolel za legarjem, čegar kal je prinesel seboj iz Rudolfovega in dne 7. t. m. je blagi mladi mož umrl. Lahka mu zemljica!

Umril je včeraj v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici g. Anton Vizintin, zidarski mojster v Renčah. Pogreb bode jutri ob 1. uri popoldne iz bolnišnice, od koder se prepelje truplo pokojnega na domače pokopališče v Renčah. N. v m. p.!

Trgovska zbornica je izvolila v soboto svojim predsednikom barona Evgenija Ritter-Zahony, podpredsednikom Ludvika Mighetti-ja, namestnikom predsednika pa Josipa Venutija.

Državnozbornske volitve v goriškem veleposestvu. Pri včerajšnji državnozbornski volitvi v goriškem veleposestvu je bil izvoljen dr. Verzegnassi s 165 glasovi. G. A. Kocjančič je dobil 62 glasov, grof Dubsky pa 21. O zadnjem se govori, da se je v zadnjem hipu odpovedal.

„Ilijada“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ in pri knjigotržcu Pallich-u na Travniku, mehko vezana po 1 K 40 v. v platno vezana po 2 K.

„Narodna tiskarna“ v Gorici išče upravitelja za list „Gorica“. Plača po dogovoru. Oglasiti se treba do 27. t. m.

Ustanovni občni zbor bralnega društva na Cesti bode 20. januarja 1901 ob 4. uri pop. v hiši gosp. Fran Bratina na Cesti. Dnevni red: 1. sestava društvenih pravil. 2. volitve začasnega odbora.

„Sočino“ figovo pero. V nekem dopisu „s Krasa“, ki je bil skovan v Gorici, se hoče „Soča“ oprati madeža, na kateri je s prstom pokazal naš članek o 17. t. m. Vse to pranje pa ni drugzega

nego skrivanje za — figovo pero. Mi omenjeni članek podpišemo z obema rokama in le še dostavimo: patronom okoli „Soče“ bi trebalo nadeti samo še — krivi azijski nos in „bajces“, pa bi bili tudi vnanje podobni svojim duševnim bratcem iz — Galicije. Pa dosti. Na perju se ptič spozna, na njegovih delih in besedah pa — naprednjak.

Zveza dr. Gregorčiča s Pajerjem in z Lahij. Podla duša, na katero bi lahko s prstom pokazali, in ki je prizadejala goriškim Slovencev že toliko zla, nakopičila je v zadnjem uvodnem članku „Zveza dr. Gregorčiča s Pajerjem in z Lahij“ „Soče“ toliko laži in obrekovanj na osebo dr. Gregorčiča, kolikor jih zamore izmisliti in napisati le popolnoma sprijen človek, breznačajnej, intrigant in obrekovalec po poklicu. Vse namreč, kar piše to človeče v uvodnem članku zadnje številke „Soče“ o dr. Gregorčiču in o njegovih pogajanjih z dr. Pajerjem gledé državnozbornskih volitev, je od konca do kraja popolnoma zlagano in je torej oni, ki je to pisal, grdi lažnjivec in obrekovalec, za katerega ne bi smelo biti mesta med poštenimi ljudmi. Kakor je pa vse to zlagano in izmišljeno, je nasproti popolnoma gola resnica, da so ponujali naprednjaški kolovodje kompromis liberalnim Italijanom t. j. onim, katerih delovanje je naperjeno jedino le na to, da nas popolnoma potujčijo.

Naprednjaki ne morejo nikdar utajiti, da jim je hud Italijan Lenassi pripomogel v Solkanu do 5 volilnih mož v V. kuriji; naprednjaki ne morejo utajiti, da so bili pri dr. Verzegnassiju ter da so hoteli z njim sklepati volilni pakt; naprednjaki ne morejo izbrisati iz sveta resnice, da so pred ožjo volitvijo v V. kuriji mledovali za glasove liberalnih italijanskih volilnih mož pri dr. Graziadiu in pri Lenassi-ju, ter da se je vsled teh pogajanj odposlala celo italijanska deputacija v Gradišče in istotako naprednjaki ne morejo tajiti, da ni bil sklenjen kompromis med ločniškimi italijanskimi volilnimi možmi in med slovenskimi volilnimi možmi „napredne“ stranke, ki so imeli voliti za kmečke občine v Gradišču! Naj se zvijajo, — a teh dejstev naprednjaki ne bodo mogli nikdar utajiti! Kakor pa je dejstvo to, kar smo ravnokar omenili, je dejstvo tudi, da je bila pri obeh volilnih skupinah izvoljena večina volilnih mož na naš program in da so naprednjaki nekatere naših volilnih mož le s korupcijo in podkupilom pridobili za se. Tako postopanje pa pritisne tej novopečeni stranki pečat nepoštenosti na nepošteno njeno čelo. Taka stranka, ki vzgaja med našim narodom neznačajne, koplje mu grob, in obsojati jo mora vsakdo, ki ima še količkaj rodoljubja v sebi. Ako so nekateri konservativni in avstrijsko misleči furlanski volilci prostovoljno oddali svoje glasove za dr. Gregorčiča, storili so to, da protestirajo proti italijanskemu političnemu društvu „Unione“, ki goji vse kaj drugega med svojimi člani nego avstrijsko mišljenje. Ako so oddali ti možje prostovoljno svoje glasove dr. Gregorčiču, storili so to jedino le zaradi tega, ker so bili prepričani, da stoji dr. Gregorčič popolnoma na poštenem in pravičnem stališču tudi glede narodnega vprašanja ter da ne zagovarja drugega nego le načelo: **vsakemu svoje!** In kako bi tudi dr. Gregorčič, kateremu so krščanska načela sveta, zamogel zastopati katera druga načela? Ta načela se popolnoma ujemajo tudi s slovenskim programom, ki nima namena kratiti drugim pravice, ampak le odločno in neustrašeno zagovarjati in zahtevati za nas Slovence jednake pravice, kakoršne uživajo drugi narodi v Avstriji. In zato, ker se ne ujemajo furlanski volilni možje z irredentovskimi načeli in se zadovoljujejo s tem, da ostanejo oni Italijani, mi pa Slovenci, — zato, naj bi bili oni izdajalci, za kakoršne jih razupiva „Soča“!? Kaj takega trditi morejo v svoji nezmerni strasti le naši naprednjaki, katere neizrečeno peče, da niso imele vse njih hudobne spletkarije zaželjenega uspeha, katere pa še bolj peče, da so bili zastoj vsi njihovi ogromni stroški.

„Soča“ v službi irredente. — V svoji 5. številki od letos prinaša „Soča“ sledečo notico:

„Za Brice. — „Il Friuli“ prinaša „iz Krmina“ dopis, v katerem navaja imena onih, ki so glasovali za dr. Gregorčiča. Potem pa pravi: „Ako so mislili ti gospodje s svojim laži-glasovanjem, da se sprijaznijo z delom Slovencev (oddelkom Slovencev, ki imajo svoja mnoga posestva v okrožju krminske občine) ter da se jih poslužijo pri prihodnjih občinskih volitvah, se motijo,

kajti **Brici se gotovo ne dajo oslepiti** od smradljivega dima, ki jim je bil puhan v oči, marveč se spominjajo, kdo jim daje denar na oderuške obresti, kdo jim je delal in jim dela rožnate obljube, ne da bi držal le jedno, kdo podkupuje tržnega komisarja, da oslepari uboega slovenskega prodajalca sadja, kdo išče končno vse načine, da bi zatrl in oskubil prav Slovenca. Tako piše „Il Friuli“. Tisti možje, katere imenuje, so: Bainat Gius., Avian Gius., Burdin G., Caisutti D., Cibeu A., Ferlat M., LAVORIAN G., PERSA A., PANZERA G., SACHET F., SILVESTRI D. Ti torej so prijatelji naše črne bande, ki žal, po naših lepih Brdih še tako prevladuje. Brici, mislite na marsikaj, čemur vam dajejo povod te besede! V ostalem pa se mora začeti intenzivno delati na to, da se **Brda otresejo črne komande** (kramarske ali tumaste komande?) ter da stopijo tje, kamor tičejo (za črno suktnjo ali črnokosmato brado?). Dokler bodo drli pa le za črno suktnjo, se ne spremeni nič. Drugodi po deželi se svita, le v svetlih Brdih (lepa pohvala) je tema. (Zakaj? Mar zato, ker nosijo možki črne suktnje, črne jope, črne hlače, črne klobuke, ženske pa črne robce, črna krila, črne predpasnike, črne nogavice itd.??) Čas bi bil, da bi tudi Brici stopili v oni veliki krog, kateri tvorijo v deželi naprednjaki, da ne bodo le slepljeni iz farovžev in izsesavani od sosedov-tujcev! Zjasni se!

K temu spisu, ki je nehote pohvalil Brice, dodamo, da ima Krmin 2 stranki — avstrijsko, pa lahonsko. Brici volijo z avstrijsko, „Friuli“ in „Soča“ želita, da bi z lahonsko. Izdajice črne!

Na pol mrtvega je našla ponočna straža večeraj zjutraj ob 3 $\frac{1}{2}$ uri v čestnem jarku pri vili „Ilka“ na cesti, ki pelje iz Placute proti Sočnemu mostu, okolo 50 let starega moža. Ponočni stražar je tekel iskati policijo in ko je našel na Travniku dva redarja, podali so se vsi trije na lice nesreče. Nesrečnež je ležal v nezavesti, spravili so ga zatorej na voziček ter ga odpeljali v bolnišnico usmiljenih bratov. Zdravniki so se ondi trudili, da bi ga obudili k zavesti, a ni se jim posrečilo, ker je revež kmalu po tem umrl. Ker je bil ranjen na obrazu, na rokah in nogah, naznanili so to zadevo sodnji.

Čuden slučaj. Iz Gaberje (pri Ajdovščini) se nam poroča, da je tamošni komisar pri ljudskem štetju med drugimi zapazil sledeči slučaj: Iz družine Mihajlove se je dne 31. decembra 1799. porodil Vales Anton, t. j. oče čast. g. M. Vales, kurata v Branici, kateri je dne 11. januarja 1881. v gospodu zaspal; dne 31. decembra 1900. se je pa rodil pokojnikovega nečaka v 3. členu zopet novorojenček Vales Anton, torej ravno na 100 letni dan člena istega rodu in enakega imena in priimka. Bog daj, da bi novorojenček bil vreden naslednik zgor omenjenega pokojnika, ki je v svojim času vžival splošno zaupanje v rodni občini kakor je bil tudi splošno po sosednih občinah zelo spoštovana oseba.

Zmrznil. Jože Hreščak ranjega Antona, star 57 let iz Anhovega, tiščal se je v petek zjutraj okoli osme ure na Corsu k vrtnemu zidu palače grofa De genfelda. Mimoidoči mestni stražnik pristopi k njemu ter se koj prepriča, da Hreščak skoraj več ne diše in da ga je prevzel mraz. Pokliče torej prvega izvoščeka, katerega zagleda, spravi Hreščaka na voz ter ga odpelje v bolnišnico. Tam so spravili reveža v posteljo, ga začeli drgniti, zaman, kajti v malo minutah je izdahnil svojo dušo. Mož je bil nekoliko slaboumen.

Požar pri Voglarjih. Poroča se nam: Pri Voglarjih je dne 9. t. m. zvečer do tal pogorela hiša v Zagraji. V sled suhobe ter močnega ognju ugodnega vremena (vetra) bila je nakrat cela hiša v plamenu. Žal, da je hotela gospodinja še vsaj kaj rešiti iz hiše, toda sleme se, kar pravijo, vsuje in uboga žena in njen soprog bila bi zgorela, da ni nek srčen fant skočil v največo nevarnost ter ju še živa iz plamena rešil. Soprog je hudo opečen sedaj v bolnišnici v Gorici, a ona, čujem, da je v Goriško bolnišnico prenešana že izdihnita.

Izgubljeno ali ukradeno. Orožniki Dornberški so našli na cesti vrečo. V tej vreči se je nahajala ena cela možka obleka, poleg tega še dve možki suktnji gosposkega kroja, jeden ženski havelok, jedna ženska kapuca veza na iz

volne in jedna blazina. Poleg tega se je nahajala v vreči tudi torba, v kateri je bilo nekoliko kave, sladkorja, riža itd. Ta vreča se nahaja zdaj pri policiji v Gorici. Kdor je omenjene reči izgubil ali so mu bile vkradene, oglasi naj se pri policiji.

Državnozborska volitev v III. volilnem razredu v Trstu. — Pri državnozborski volitvi za III. razred v Trstu, katerega je do pretekle volilne dobe zastopal g. Ivan vitez Nabergoj, je bil izvoljen zopet Lahon Poldo Mauroner z 2742 glasovi proti 2001 glasu, katere je dobil slovenski kandidat g. dr. Rybař. Da so magistratovci pri tej volitvi uporabili vsa postavna in nepostavna sredstva, o tem ni treba da pišemo, ker je samo ob sebi umevno.

Žrtev rodoljubja. V Škedenju pri Trstu je živel 80 letni starček Jože Mr-lak, ki je bil zvest svojemu narodu do zadnjega utripa. V nedeljo 6. t. m. je šel izpolnit svojo zadnjo rodoljubno dolžnost, šel je, da odda na tej za tržaške Slovence zgodovinsko važni volitvi svoj glas za slovenskega poslanca V. kurije dr. Rybařa. Ta dan je bil v Trstu silen mraz in burja. V sled mraza in tudi razburjenja je starčka, vrnivšega se domov, zadela kap. Umrl je v sinovem naročju. Rojaki, ta mož naj vam bo v izgled pri vsaki narodni priliki!

„Narodna tiskarna“ v Gorici sprejme

upravnika
za list „Gorica“.

Plača po dogovoru. — Oglasiti se je do 27. t. m.

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotžcu g. Likajju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po omejenih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še

narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekornisti knjigi in naročajte si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Dunajska borza.

14. januarja. 1901.	
Skupni državni dolg v notah	98:30
Skupni državni dolg v srebru	98:15
Avstrijska zlata renta	117:15
Avstrijska kronska renta 4%	98:30
Ogerska zlata renta 4%	1:17
Ogerska kronska renta 4%	92:20
Avstro-ogerske bančne delnice	16:98
Kreditne delnice	663:75
London vista	240:60
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:65
20 mark	23:53
20 frankov	19:17
Italijanske lire	90:75
C. kr. cekini	11:37

Št. 1.

Razglas.

Se naznanja, da dne 23. januarja t. l. od 11. do 12. ure predp., se bo zopet vršila javna ustmena dražba v uradu cestnega odbora v Podgori, pri kateri se odda v zakup po znižani ceni zgradba kos nove okrajne ceste pod Šmartnem.

Klicna cena znaša 16.000 kron. Vsak dražbenik bo moral pred začetkom dražbe položiti 5 od sto varščine 840 kron.

Pogoji, načrt in proračun je razpoložen na ogled vsaki dan v uradu cestnega odbora.

Cestni odbor za goriško okolico.

V Podgori, 14. jan 1901.

Načelnik:
Klančič.

Loterijske številke.

13. januarja.

Trst 43 10 84 15 90
Linc 32 82 54 14 43

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna“.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov. Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postržba poštena.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

Z tolmačen važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Primerno božično in novoletno darilo.

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici — ulica Vetturini štev. 9 — v Gorici

Preskrbljena je z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času

po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in na papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v velikih in manjših oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“ in „Primorski List“

„GORICA“

izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone

„Primorski List“

izhaja vsak četrtek in stane celoletno 4 K polletno 2 K, za manj premožne celo leto 3 K.

„Narodna tiskarna“ ima v zalogi vse tiskovine

Tiskovine za duhovnije, županstva in dr. urade na močnem papirju.

Pismena naročila tiskovin se izvršé z obratno pošto; vsa druga v najkrajšem času.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novecev, valut i. t. d. po naj-
kulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti
nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgabi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na
girokonto s 4 $\frac{1}{2}$ % obrestovanjem od dne vloge
do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje. — Borzna naročila.